

Biuro Komunikacji i Promocji
Wydział prasowy

Nowelizacja Kodeksu postępowania karnego porównanie obecnego i projektowanego stanu prawnego

Dostosowanie przepisów do dyrektyw obrończych

Obecny stan prawny

Osobie zatrzymanej, która nie jest podejrzana, przysługuje ograniczone prawo do obrony. Kontakt z adwokatem lub radcą prawnym przysługuje zatrzymanemu tylko na jego żądanie i na jego koszt.

W postępowaniu przygotowawczym prokurator udzielając zezwolenia na porozumiewanie się z obrońcą, jeżeli uzna, że wymaga tego dobro postępowania przygotowawczego, może zastrzec, że będzie przy tym obecny on sam lub osoba przez niego upoważniona. Prokurator w szczególnie uzasadnionych wypadkach może wydać polecenie kontroli korespondencji podejrzanego z obrońcą.

Proponowany stan prawny

Z dyrektywy 2013/48/UE wynika, że w procesie karnym prawo dostępu do obrońcy powinno przysługiwać osobie podejrzanej, która została zatrzymana. Z dyrektywy 2016/1919/UE wynika obowiązek zapewnienia zatrzymanemu obrońcy z urzędu, jeśli nie ma on środków na jego opłacenie. Przepisy z przytoczonych dyrektyw znajdują się w znowelizowanym Kodeksie karnym.

Projekt rezygnuje z kontroli rozmów i korespondencji podejrzanego z obrońcą, co wynika m.in. z dyrektywy 2013/48/UE.

Zapewnia dostęp do obrońcy przed i w czasie przesłuchania oraz w innych czynnościach procesowych, jak np. okazanie.

Ograniczenie uprawnień prokuratorów

Obecny stan prawny

Prokuratorzy mogą decydować o wielu kwestiach procesowych, np. decydować o możliwości zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary, o wydaniu listu żelaznego, czy jawności rozprawy.

Proponowany stan prawny

Proponowane zmiany wyeliminują nieuzasadnione uprawnienia prokuratora. Prokurator nie będzie decydował o stosowaniu określonych przepisów i ograniczał uprawnień sądu.

Zmiana zasad tymczasowego aresztu

Obecny stan prawny

Surowość grożącej kary może być samodzielną podstawą do zastosowania tymczasowego aresztu, jeśli przestępstwo zagrożone jest karą co najmniej 8 lat.

Możliwość przedłużania aresztu do dwóch lat przed wydaniem wyroku sądowego.

Przepisy są zbyt liberalne w stosowaniu i przedłużaniu tymczasowego aresztowania. Zwiększa to liczbę spraw, w których tymczasowe aresztowanie jest stosowane. W 2016 r. sądy rejonowe zastosowały tymczasowe aresztowanie 6081 razy. W 2023 r. – 8490.

Proponowany stan prawny

Tymczasowe aresztowanie do wydania wyroku przez sąd I instancji nie może przekroczyć 12 miesięcy, jeżeli podstawą tymczasowego aresztowania jest wyłącznie art. 258 § 2 Kodeksu postępowania karnego (k.p.k.)

Ograniczenie stosowania tymczasowego aresztu, w oparciu o tzw. surowość karny (art. 258 § 2 k.p.k.), tylko do sytuacji, gdy istnieje obawa utrudniania postępowania przez podejrzanego.

Zagrożenie surową karą nie będzie już jedyną przesłanką pozwalającą na zastosowanie tymczasowego aresztu. Zmieni się również próg minimalnej kary grożącej podejrzanemu, pozwalającej na wydanie decyzji o tymczasowym aresztowaniu na co najmniej 10 lat (zamiast 8 lat) lub gdy kara nie jest niższa niż 3 lata już po wyroku sądu I instancji.

Likwidacja możliwości korzystania z dowodów uzyskanych w wyniku czynu zabronionego

Obecny stan prawny

Dowód uzyskany nielegalnie przez osoby prywatne, np. za pomocą podsłuchów czy lokalizatorów GPS jest dopuszczalny w postępowaniu karnym.

Proponowany stan prawny

Podsłuchy czy lokalizacje GPS uzyskane dla celów postępowania karnego przez osoby prywatne, będą dowodami niedopuszczalnymi. Wyeleminuje to pokusę nielegalnego wykorzystywania osiągnięć techniki na potrzeby postępowania karnego.

Zaostrzenie kary za utrudnianie lub uniemożliwienie przetargu lub zamówienia publicznego

Obecny stan prawny

Utrudnianie przetargu publicznego jest przestępstwem zagrożonym karą do 3 lat pozbawienia wolności.

Proponowany stan prawny

Kara pozbawienia wolności do lat 3 jest zbyt łagodną sankcją, zwłaszcza w dobie intensywnego rozporządzania finansowymi środkami unijnymi, m.in. KPO. Sprawca utrudniania przetargu publicznego będzie więc podlegał karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.